

فلسفی منطق
(با رویکرد تاریخی)

نویسنده: دکتر مهدی خبازی کناری
(دانشیار دانشگاه مازندران)

انتشارات
سپاهامرو

سرشناسه: خبازی کناری، مهدی، ۱۳۵۱-
عنوان و نام پدیدآور: میانی فلسفی منطق (با رویکرد تاریخی)/ نویسنده
مهدی خبازی کناری.
مشخصات نشر: تهران: انتشارات سیاهرود، ۱۳۹۷.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۱۷۰-۱
مشخصات ظاهری: ۲۱۵ ص، بول، نمودار، رنگی.
ماره کتابشناسی ملی: ۵۱۰۰۹۰۷

نام کتاب: میانی فلسفی منطق (با رویکرد تاریخی)
نویسنده: دکتر مهدی خبازی، (دانشیار دانشگاه مازندران)
مدیر اجرایی: رحمان تقوی سارکلاهی
صفحه‌آرایی: سید میلاد هاشمی
ناشر: انتشارات سیاهرود
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷
قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

پیدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، کوچه‌ی رشتچی، پلاک ۷، واحد ۸
تلفن: ۶۶۹۰۶۷۴۹-۶۶۹۰۶۷۸۶

ت: siahroudpub.ir ایمیل: siahroud@gmail.com

کلیه‌ی حقوق این اثر (چاپ و اقتباس) برای انتشارات سیاهرود است و
هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ، انتشار و کپی کل و
یا بخش‌هایی از این کتاب را به هر صورت ندارد.

فهرست

۹	پیش‌گفتار
۱۳	فصل اول: یونان باستان
۱۳	درآمد
۱۵	طالس
۱۷	تکسیندر
۱۸	آکسیمن
۱۹	فیدورین
۲۱	هراکلیتوس
۲۴	پارمنیدس
۲۷	امپدوکلس
۲۸	آناکساگوراس
۲۹	لوکیوس و دموکریتوس
۳۳	سوفسطائیان
۳۸	سقراط
۴۲	افلاطون
۵۰	ارسطو
۷۱	اپیکوریان
۷۲	رواقیان
۷۳	شکاکیان و التقاطیان

فصل دوم: عصر مدرن ۷۵

درآمد ۷۵

◇ فرانسیس بیکن ۸۱

◇ دکارت ۹۰

◇ هابز ۹۷

◇ جان لاک ۱۰۲

◇ جرج برکلی ۱۰۳

◇ دیوید هیوم ۱۰۶

◇ لایبنیتس ۱۰۸

◇ ایمانوئل کانت ۱۱۱

◇ هگل ۱۲۵

◇ کی‌یرکگارد ۱۳۵

فصل سوم: تحولات منطق در قرن بیستم ۱۳۹

درآمد ۱۳۹

◇ منطق جدید و فیلسوفان تحلیلی ۱۴۱

◇ وینگشتاین ۱۴۷

◇ کوآین ۱۵۰

◇ منطق ریاضی ۱۵۷

◇ قاعده معنی‌شناسی ۱۶۷

◇ حل چند تمرین ۱۶۹

فصل چهارم: منطق فازی ۱۷۱

درآمد ۱۷۱

◇ منطق فازی: پاسخ به منطق ارسطویی ۱۷۲

◇ ساختار جهان و واقعیت ۱۷۳

◇ رابطه میان عین و ذهن ۱۷۴

◇ سبالت و صیوررت ۱۷۵

◇ پاسخ به نقدهای وارد بر منطق فازی ۱۸۱

فصل پنجم: مقایسه مبانی فلسفی منطق ارسطویی و فازی ۱۸۳

درآمد ۱۸۳

◇ مؤلفه‌های منطق ارسطویی ۱۸۶

◇ استدلال و برهان ۱۹۱

◇ قیاس ۱۹۴

◇ صوری بودن قیاس ۱۹۶

◇ اصل امتناع تناقض ۱۹۸

◇ دوگانه محوری ۱۹۹

◇ مؤلفه‌های منطق فازی ۲۰۰

◇ منطق فازی در برابر منطق ارسطویی ۲۰۱

◇ واقعیت و جهان در منطق فازی و ارسطویی ۲۰۲

◇ ماهیت ذهن و زبان در منطق فازی ۲۰۳

◇ گذر از دوگانه محوری ارسطویی در منطق فازی ۲۰۶

منابع ۲۱۳

پیش‌گفتار

منطق هند، در علم دیگری در طول تاریخ با فراز و نشیب‌های بسیار همراه بوده است. در تعیین خاستگاه منطق، پرسش‌ها و چالش‌های زیادی وجود دارد، اما می‌توان خاستگاه آن را با جریان‌های فکری هندی مرتبط کرد. با این حال، می‌توان به رسم متعارف و معمول تاریخ‌نگاران اندیشه، خاستگاه تدوین متونی را که به‌طور آشکار به مباحث و مفاهیم منطقی پرداخته‌اند، به یونان و به‌طور ویژه به ارسطو نسبت داد. ارسطو مفاهیم و نظرات پراکنده منطقی پیش از خود را به‌همراه نظریات اشتدادی خود در قالب کتاب «ارغنون» ارائه نمود. منطق ارسطو در شکل نهایی تلفیق قرن‌ها در حوزه‌های گوناگون فکری غربی و اسلامی انجام شده بوده است. با این حال، منطق ارسطویی نیز به انحاء مختلف توسط فیلسوفان و منطق‌دانان گوناگون مورد نقدهای موضعی و بنیادین قرار گرفته و این امر حتی تا به امروز نیز ادامه پیدا کرده است.

مسأله حائز اهمیت این است که به ماهیت منطق نمی‌توان

پی برد، مگر این که تاریخی از جریان‌ها و تحولات منطقی را در نسبت با یکدیگر مورد مطالعه قرار داد. جدا از این مسأله، برای درک عمیق‌تر ماهیت رویکردهای منطقی، بررسی مبانی فلسفی آن ضروری است. با چنین رویکردی، در یک دهه گذشته که به تدریس درس منطق (قدیم و جدید) پرداخته‌ام، با فقدان منبعی روبر شدم که اجمال دوره‌های مختلف منطق را شرح کند و هم‌زمان به مبانی فلسفی و معرفت‌شناختی آن‌ها را مورد تأمل قرار دهد. از این جهت، ادامه به بازنویسی مطالبی نمودم که در کلاس‌های درس منطق، طی این سال‌ها ارائه کرده‌ام.

قصد من در این نوشتار، طرح بحث‌های جزئی مباحث منطقی نبوده، بلکه تأکید من بیشتر بر مبانی فلسفی جریان‌های گوناگون منطقی بوده است. به زعم من، طرح چنین مباحثی برای دانشجویان از اهمیت بیشتری برخوردار است، چرا که از طرفی طالب جزئی، برای مثال در منطق ارسطویی، بخشی از دروس دبیرستانی آن‌ها بوده و بیان مطالب تکراری نیز سودی به حال آن‌ها ندارد. از طرف دیگر، جزئیات مباحث منطقی نیز صرفاً توسط متخصصان و دانشجویان منطق مورد تأمل قرار می‌گیرد. این کتاب می‌تواند هم برای دانشجویان فلسفه و هم رشته‌های دیگر دانشگاهی برای درس منطق مورد استفاده قرار گیرد. همچنین امیدوارم برای علاقمندان عام منطق نیز مفید واقع شود.

در این جا بر خود ضروری می دانم از خانم راه بار، دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه دانشگاه مازندران، که زحمات زیادی در پیاده کردن فایل های صوتی و همچنین تایپ و تدوین مطالب کتیده اند صمیمانه تشکر و قدردانی کنم. از جناب آقای عبدی، ویراستار انتشارات سیاهرود، صمیمانه ممنون ام که متن کتاب را با حس نظر ری موشکافانه مورد بازخوانی قرار دادند. همچنین از دکتر سید علی عزیزم و مدیر انتشارات سیاهرود، جناب آقای دکتر محسن ریخت بسماز سپاسگزار ام که مقدمات چاپ این اثر را به شایستگی فراهم نمودند.

مهدی خبازی کناری

بهار ۹۷